Ч. 170 (11.423). Львів, четвер 2. серпня 1928. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. • Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Замітна книжка.

Берлін, 26. липня 1928.

Противоєнний пакт Келльоґа опановує в тих днях неподільно світову політичну опінію. Викляття війни, пацифізм, „вічний мир", ось ударні слова хвилини. І саме в днях, коли хор міжнародних пацифістів горлає аж попід небо про поступ мирової ідеї, в хвилині коли стає перед нами загроза, що через приняття того пакту нинішнє европейське політичне положення моглоб закріпнути й застигнути на цілі десятки років — саме в такій хвилині є незвичайно добре і підбадьорююче — переглянути і в одну систему звести усі ті воєнні можливости, які нині висять над світом і які одного дня можуть обернути в нівець т. зв. „замирюючий пакт", плянований між теперішніми побідниками.

Начеб у відповідь на пацифістичні почнання останніх часів, на західнім книжковім ринку появилася праця члена англійської палати громад, капітана воєнної маринарки I. M. Kenworthy, під заголовком: Will civilisation crash? По нашому: Чи цивілізація розвалиться? В своїй книжці Кенуорті саме й зводить в таку одну систематичну цілість усі сучасні воєнні можливости. Книжка наробила багато шуму на заході, як завдяки своїй глибокій політичній підбудові так і завдяки малюнкам технічного розвитку будучих збройних конфліктів. І як з одного боку український читач зжахнеться, коли по прочитанні книжки унаглядинить собі повне непідготовання української суспільности до майбутніх світово-політичних подій, так з другого боку не можна надивуватися тому лицемірству, з яким саме ті потуги, що ще найбільше говорять про „замирення" і пацифізм, до будучих воєн тихцем і з гарячкою підготовляються.

Колиб хотіти — за Кенуорті — загально схарактеризувати сучасне політичне положення, то требаб уявити собі Европу 1914 р., але поширену на цілий земський глоб. Щойно тоді можнаб утворити собі повну картину політичного стану у всьому сучасному світі. Політична атмосфера не змінилась ні трохи; ріжниця є тільки та, що замісць малих порівнюючо европейських держав нині стають проти себе цілі величезні геополітичні континенти. Тенденція обєднування себе у великі політичні єдности, так дуже замітна для історичного розвитку Европи в 19. стол. — перекинулась нині на цілі частини світа. Вчора ми переживали обєднання Німеччини, Італії і т. д. Нині цей процес перекидається на ще ширші простори. Европа, Азія, Евразія, Америка — стають не тільки географічними чи культурними поняттями; вони стають у щораз більшій мірі означенням для великих сконцентрованих політичних одиниць. На переломі 19.—20. віку европейські держави були наслідком розвитку модерної цивілізації уже настільки органічно зрослі поміж собою, що усяка, хочби й як незначна війна, мусіла згодом затягнути цілий континент у воєнну завірюху. Це ми пережили на прикладі 1914 р. Нині таким нерозривно зрослим політичним організмом зробився цілий земський глоб. Плетінка взаємних закордонно-політичних вязань затягнена нині довкола світа так міцно, що якийнебудь, хочби й як дрібний конфлікт мусить неминуче викликати загальну світову війну, зовсім так, як дрібний ніби колись конфлікт у Сараєві в 1914 р. мусів викликати загальну европейську війну. І те, що вчора розгравалось між Францією, Англією, Німеччиною і Австрією — розіграється так само й тепер, але в значно ширшій геополітичній площині. Стоять проти себе: Америка проти Британської Імперії, Британська Імперія проти большовицької Евразії і накінець, японський пацифічний круг проти Америки і Австралії. Довкола тих трьох вузлів світової політики ґрупується уся решта сучасного політичного ділання. Наприклад, політичний розвиток Европи вже нині не має ніяких автохтонних цілей і тенденцій. Усе тут ґрупується по лінії англьо-американського й англьо-радянського суперництва. Множаться теж познаки, що британській політиці вдасться згодом довести до „політичного замирення" і зблокування цілої Европи, спрямованого так само проти Америки, як і большовицької Евразії.

Кенуорті систематично виказує, як нині — всупереч усяким пацифістичним фразам — усі модерні потуги намагаються усталити передовсім обсяг взаїмних геополітичних впливів і як навипередки виповнюють навіть геополітично мертві простори землі своєю політичною субстанцією. Перед очима читача пересувається картина того, з якою гарячкою оті потуги притягають до себе союзників і як під покришкою взаїмного замирювання йде скрізь по усім світі скрита, але смертельна боротьба за можливости стратеґічного закріплювання позицій, за важні осередки, за нафту і земні олії. Кожне, хочби й як відірване і позірно з усім тим незвязане політичне явище, починає бути зрозуміле і доцільне, коли його поставити в дужий ритм тих велитенських світово-політичних суперечностей. Чи мова про розбудову воздушних ліній в Середній Азії чи про Союз Народів, про плян Доуса чи про виленський конфлікт, про мексиканські нафтові терени чи домашню війну китайських кондотієрів, — то усе це поставлене на службу тих суперечностей і йде виключно по лінії їх розвитку.

Наш автор подрібно розбирає передовсім дані англьо-американського суперництва. Два розділи книжки, семий: „Чому британсько-американська війна є таки можлива?" і восьмий: „Правдоподібний хід війни між Зединеними Державами і Британською Імперією" найсильніші у всьому творі. Кенуорті доказує, що по суті, англьо-радянське суперництво навіть на половину не є таке гостре як англьо-американське. За те, воно тим гірше, що скрите й з усіх сил масковане покищо плащиком англьо-саксонської етичної і культурної єдности. Замирення світа? Коли прочитувати сторінки книжки Кенуорті, коли унаглядинювати собі, що нині Америка робить усе те, що робила перед 1914 р. супроти Англії Німеччина, коли дивитись з якою залізною послідовністю фльотна, торговельна і кольонізаційна політика обох потуг женуть їх до неминучих збройних конфліктів, то щойно в тім освітленні весь сучасний пацифізм показується у всій своїй наготі нужді й кволости.

Глибокий політичний інстинкт й практичне знання, так питомі англійцям, знаменують і висновки Кенуорті про воєнні неминучости на Пацифіку. Тут Япан зі своєю зростаючою людністю і з маревом голоду, там порожні простори західної Америки і Австралії. І тільки в тому напрямку японська експанзія можлива, бо Китай нині не може, а завтра не схоче вміщувати японську етнічну надвишку, а Сибір клїматично для цього не пригожий. Японці дусяться попросту на своїх островах; через те над країною висить вічна загроза большовизму. Уряд побоюючись експльозії мусить уже наслідком природньої закономірности спрямувати свою політику в бік пацифічної (тихоокеанської) експанзії. Назрівають і тут велитенські конфлікти. Питання що більше правдоподібне? Чи те, що біла раса уступить добровільно зі своїх пацифічних позицій на користь жовтої, чи буде про те рішати в недалекій будучині війна. При сучасній душевній структурі білої раси — відповідь може бути тільки одна.

Нарешті-ж — і що для нас найважніше — картина англьо-большовицького змагання. Мова про панування над Азією, але крівавий бій за Індії, Китай, передню Азію й Египет — розіграється і вирішиться в Европі. Чи мова про Афганістан, чи про Польщу, балтійські держави чи про ревізію европейських мирових договорів, в усім тім проходить основна лінія англьо-радянського суперництва. І якби не політиканствувати та якби не шукати шляхів згоди, то цього суперництва інакше як гарматами й трійливими газами не полагодиш. Подивляти треба як докладно здає собі цей англієць справу з усього східньо-европейського політичного розвитку. Хоч він ніде безпосередньо про це не говорить, то всеж, коли читати працю Кенуорті, то так і бачиш як зі залізною послідовністю нитки того конфлікту щораз більше збігаються й замотуються довкола чорноморської бази й українських геополітичних просторів. „Поле Европи", на якому впаде рішення про владу над Азією — це Україна. Політичний розвиток світа ставить нас осьтак щераз ближче перед примус опції в ту або другу сторону. Примус опції? Чи може політична субстанціяльність українства уже настільки кріпка, щоби могла у відповідний час протиставитись обом силам?

Тільки в тому останньому випадку ми моглиб осягнути наші національні визвольні цілі в повнім обемі.

Зенон Пеленський.

До взаємин між Польщею і СРСР.

Бухарін про польську комуністичну партію та про її завдання в часі війни.

Богато шуму наробила в польській пресі частинка промови Бухаріна, виголошена на VI. конґресі Комінтерну, в якій він змальовує відносини в польській компартії та в якій обговорює перспективу польсько-радянської війни. Ми позволимо собі навести дотичний уступ промови Бухаріна щойно тепер, бо не мали досі відповідних радянських газет. Авторітетні слова теперішнього голови Комінтерну не сказані на вітер. А набирають вони тимбільшого значіння, коли зважимо, — що Бухарін є крім того редактором московської „Правди", офіціяльного органу Центрального Комітету ВКП(б). А відомо, що в СРСР політику веде не уряд, але партія, в якої уряд є тільки виконавчим органом.

Бухарін говорив дослівно:

„Тепер стоїмо в обличчу нової великої небезпеки, що загрожує дуже великій партії, а саме польській комуністичній партії. Ясно, яку величезну ролю доведеться на випадок війни відіграти нашій братерській польській партії. Партія стане одною з головних сил, якими буде розпоряджати комуністичний Інтернаціонал. На останньому зїзді польської комуністичної партії, зїзді, що тягнувся більше трьох місяців, — тому, що в кожнім випадку і в кожній справі повставали розбіжности і спори між обома фракціями, — представники Комінтерну сконстатували одноголосно, що політичні розбіжности у нутрі польської комуністичної партії фактично звішли до нулі. І всеж таки після того зїзду лише крайнім натиском виконавчого комітету і Комінтерну можна пояснити те, що зїзд не покінчився розколом польської партії. Якщо ми не вмішалисьби, то вже тепер у польському комуністичному рухові булоб дві партії, і то не зважаючи на те, що політичні розбіжности — і я підкреслюю це з почуттям повної відповідальности за свої слова — були доведені до мінімум. І це діється останніми часами, коли панує атмосфера, при якій пілсудчина цілком явно підготовляє війну, спрямовану передовсім проти Радянського Союзу, при чім ця цезаристична політика і дуже розумна і метка. Дійсно пілсудчині вдалося розбити деякі опозиційні партії, вдалося розколоти нашу українську компартію (КПЗУ. — Ред.), роздвоїти опозицію Білоруської Громади і т. д. Накінець у міжнародній ділянці пілсудчина зуміла проліэти в робітничу клясу. Дійсно, в Польщі не тільки наша партія побідила: велике число варшавських робітників голосувало на Пілсудського. І хоч наша партія добилася дуже значного успіху при витвореному положенні, успіху просто знаменитого, то з останнього звіту, одержаного передучора, ми бачимо, що в варшавській організації є вже два комітети. Я вважаю, що це не приносить чести цілому Комуністичному Інтернаціоналові. (Оплески.) Товариші, я думаю теж, — хоч я і не виготовляв проєкту тез, — що конґрес наскрізь однодушно спеціяльно уповноважить виконавчий комітет ужити всіх засобів для забезпеки єдности. (Грімкі оплески.) Краще буде, якщо ми будемо мати одну партію з рядовими робітниками на чолі, робітниками, які будуть у часі війни сміло боротися як жовніри революції, ніж організацію безнастанно сварячихся між собою провідників, які в момент найбільшої небезпеки знищать нашу партію".

(Оплески.)

Ось і ці знамениті слова Бухаріна, що так дуже занепокоїли польську пресу і польську дипльоматію та спричинили навіть інтервенцію польського посла в Москві перед урядом закордонних справ СРСР. На ділі Бухарін не сказав нічого нового. Він повторив про завдання польської компартії те, що вже нераз перед [illegible]

вим говорив його попередник Зіновєв про завдання інших партій, як англійської і французької чи німецької. Політика Комінтерну збудована на таких і не на інших рахунках. Колиб було інакше, то Комінтерн перестав би бути собою.

За океаном.

Українське Бюро Інформації і Пропаганди.

Наша американська іміґрація не має досі установи, яка займаласяб інформуванням чужої преси і громадських чинників про українську справу. Немає бюра, яке розпоряжалоб потрібними фактичними матеріялом, щоби постійно публікувати і відповідно освітлювати кожну важнішу подію на українських землях. На цю пекучу справу недавно звернуло свою увагу протестаційне віче в Филаделфії і комітет филаделфійських українських організацій, а далі Українська Стрілецька Громада, яка з доручення цього комітету веде дальше акцію в обороні засуджених студентів. Виконуючи це доручення, Українська Стрілецька Громада взяла на себе ініціятиву утворення постійної установи, яка вела би справу української інформації і пропаганди в Америці. Ця установа зорганізувалася дня 25-го травня цього року і працюзати буде під назвою **Українське Бюро Інформації і Пропаганди в Филаделфії.** На своїм першім засіданні Бюро намітило загальний плян праці. Бюро має завдання: 1. Навязати безпосередні звязки з краєм, щоб одержувати негайно докладні інформації про всі події на всіх українських землях, зокрема про всі надужиття й безправства політичні арешти й процеси, переслідування українського шкільництва, економічних та інших організацій, кольонізація і т. д.), а також про всі прояви життя українського народу на полі політичнім, культурнім і економічнім. 2. Публікувати зібрані матеріяли серед американського громадянства шляхом преси, меморіялів, брошур та інших публікацій. Видавати по мірі напливу матеріялів власні інформаційні бюлетени в англійській мові. 3. Збирати голоси американської преси та інший матеріял про становище американського громадянства до української справи. Щоб уможливити технічне виконання праці Бюра, притягнено до участи в ньому покищо невеликий гурт людей, які можуть активно працювати над виконанням наміченої програми. Відповідно до потреби склад Бюра буде побільшуватися дальшими співробітниками в місці та по інших місцевостях. Працею Бюра проводить голова Української Стрілецької Громади д-р Володимир Галан, якому приділений теж організаційний реферат. Референтом для звязків з краєм і з українською пресою є д-р Володимир Левицький, референтом для чужої преси — Теодор Свистун, фінансовим референтом — Павло Дубає. Українське Бюро Інформації і Пропаганди розпочинає свою працю з переконанням, що вона стрінеться з моральною і матеріяльною допомогою цілого українського громадянства. Бюро прохає всі українські **органи преси, щоб надсилали йому для** використання свої видання. Бюро звертається далі до українських організацій і українських громадян, щоб надсилали йому для вжитку інформаційні матеріяли про кожну актуальну громадянську справу, а теж про становище на Україні взагалі. Читачів американської та іншої чужої преси Бюро прохає надсилати йому ґазетні вирізки в справах, звязаних з українським питанням. Адреса Бюра: **Ukrainian Information Bureau, Post Office Box 57?, Philadelphia, Pa.**

Українці у вінніпеґському університеті.

Дня 16. травня відбулася „конвокація" студентів манітобського університету з розданням дипльомів і нагород відзначаючим студентам. Оголошено також вислід іспитів. З оголошеного виказу виходить, що в університеті було 52 студентів та студенток українського походження. Між тими, що перейшли іспити, находимо такі імена: **Право:** Перший рік — В. Свистун. **Домашня економія:** Перший рік — К. Шевчук. **Рільництво:** Пятий рік — Д. М. Ільчишин. Третій рік — В. Боднар, Ф. Гнидовський. Перший рік — Ф. Новосад. **Електричне інжинірство:** Четвертий рік — В. Калинчук. **Старша дивізія штук і знання:** Другий рік — Конст. Андрушин, Петро Добуш, Анна Д. Лютак, Іван Е. Лисецький, Евгенія Негрич, Ванда Негрич, В. Немировський, Максим Вавриків. Перший рік — В. В. Гуміцький, Віра Лесик, Соломея Третяк, Василь Волохатюк. **Молодша дивізія штук і знання:** Другий рік — Антін Ґаврон, О. Я. Масцюх, Н. Недотавко, Ст. Огризло, Марія Л. Огризло, Мих. Орнаровський, Лев Поліщук, Анна Попеська, Петро Рогаль, Меріон Романч, Мих. В. Рудик, Наталія Сікевич, Петро Зенґер. Перший рік — Іван Аламбець, В. Ф. Бачинський, Олекс. Данильчук, С. Дутчак, Ів. Ф. Горовський, Казимир Ястремський, Петро Комусевич, В. Корчик, Мих. Кухарський, Мих. Ласко, Василь Міхоцький, Ол. В. Нитхук, Аниет Паламарчук, Едвард Роган, Мирослав Третяк, Пос. Візнюк, Т. Яцишин, Мих. Юндак. — Між студентами, що дістали нагороди, находяться такі українці: Д. М. Ільчишин — золота медаля за рільництво, Віра Лесик — 100 долярів, Наталія Сікевич — 75 долярів, Ф. Гниздовський — 100 долярів.

Спомин стриянина.

З нагоди посвячення дому Повітового Союзу Кооператив в Стрию.

Стрий мав у неділю дня 17. липня 1928 велике свято: о. мітрат Олекса Базюк поблагословив його нову національну станицю, великий дім Повітового Союзу Кооператив.

Це було для мене подвійно радісне свято. Я тішився як кооператор і як стриянин з діда прадіда, бо на землі моїх предків, моєї рідної Шумлянщини, станула нова кооперативна домівка, здвигнено нову нашу фортецю.

Цей торжественний акт викликав у мене спомин про давніших будівничих свідомого українського життя, які за моєї памяти клали його основи і ставили поза церковними перші народні будівлі, видимий знак і доказ нового життя нашого міста. Тому хочу тут коротко з памяти розказати, як народній український Стрий розбудовувався.

Перед 40 роками як ученик нижчої гімназії в Стрию памятаю одиноку під той час народню світську будівлю, а саме деревляний дім бурси на передмістю біля цвинтаря. Замешкували його наші громадяни: добряга проф. Іван Вахнянин, до котрого ми ученики ходили зичити книжки і його шурин суддя Лев Гувар, бо бурсаків не було за що в бурсі тримати. Коли я кидав гімназію, пишався вже в середмістю біля гімназії новий, справді бурсовий будинок, замешкалий шкільною молодю, збудований стрийськими громадянами під безплатним технічним доглядом міщанина Томи Красінського.

З перших діячів Стрийщини взагалі, а бурси зокрема, памятаю о. Радлкевича з Добрян і професорів стрийської реальної гімназії: Степана Сас-Дубравського, Івана Вахнянина, о. Юліяна Федусевича і Кости Горбаля, що всі мали великий вплив на нашу молодь і були її справжніми виховниками-опікунами.

Молодшими діячами були організатори стрийського міщанства, основники міщанської „Бесіди": д-р Евген Озаркевич незабутній діяч о. Олекса Бобикевич і його вірний прибічник міщанин Микола Гисяк. До того покоління належали також: оо. Лев Горалевич з Горського й Остап Ніжанковський з Завадова, д-р Володимир Охримович, тоді конціпієнт д-ра Е. Олесницького, Денис Сембратович, п-і Бобикевичева, організаторка жіноцтва і все привітно усміхнена господиня дому котрий свої і чужі за свій власний уважали, заходячи і заїжджаючи туди кожної пори, п-на Тишинська, пізніше мец. Бачинська, книговодець з фаху і замилування, а крім того численна молодша тоді братія, а тепер поважні громадяни (деякі вже покійні) головно з канцелярії д-ра Олесницького: Філько Заборський, Дунько Устіянович, Ярко Олесницький, Фріцко Говикович, Хирівський Ясько, Влодко Кмита, Славко Калуський, Мусикевич Іван і інші, котрі бавили старших, танцювали, співали, устроювали аматорські вистави, їздили по селах з відчитами, аґітували в часі виборів, організували головно під проводом інж. Володимира Дутки „Сокола" в Стрию і по селах. Згадати тут слід зокрема знаменитих стрийських диріґентів, братів Остапа й Володимира Ніжанковських, що добули „Стрийському Боянові" заслужену славу одного з перших у краю.

Був то період бужденния національної свідомости, організування товариського, просвітного, політичного, а далі й економічного життя. Це останнє розвинулося величаво від приходу до Стрия д-ра Евгена Олесницького. Він своїм блискучим талантом і організаційним змислом замінив на довший час наше повітове місточко в другу українську столицю краю та важний господарський осередок. Його заходами повстає в кілька місяців по першій нашій кредитовій установі, перемиській „Вірі" — стрийська „Задаткова Каса", що не тільки ратує наше населення з рук лихварів, але також стає основою, на якій виростають одна по другій нею фінансовані народні установи. Він притягає до народньої праці всіх, що могли бути йому до неї придатні.

Колиж зріст народніх установ, а передовсім пекуча потреба своєї салі на численні збори, віча, вистави, концерти, товариські сходини і т. д. викликує ідею будови „Народнього Дому", то її веде безплатно начальник залізничих варстатів Ільницький, хоча поза тим він стояв осторонь народнього життя, занятий своїми службовими обовязками. До збудування тої народньої будівлі причиняються теж „тверді" зі своїм провідником, особистим другом д-ра Олесницького, о. Василем Давидяком на чолі і слід того є донині в написі на „Нар. Домі": „Рускому Народови", умисне в третому відмінку, щоби уникнути

Отвертий лист В. Винниченка до М. Горького.

Від Редакції: Цього отвертого листа В. Винниченка до М. Горького передруковуємо **у скороченні** з паризького радянофільського тижневика „Українські Вісти" ч. 72. Під скороченням не розуміємо кондензування тексту, а тільки пропуск кількох менше важних місць. Робимо це з уваги на недостачу місця, зберігаючи зрештою текст листа ненарушеним. Самогож листа містимо тому, що він кидає яркє світло на правдиве становище російської інтелігенції, в тім і комуністичної, в справах української мови та культури і взагалі в справах цілої української проблеми до політичних її атрибутів включно.

Громадянине Горький!

Кілька місяців тому назад прочитав я про одного Вашого листа до руських письменників. Зміст того листа був такий... наївний, кумедний і образливий для Вас, що я не надав йому віри, тим паче, що надруковано було про його в білоґвардійській руській пресі. В тому листі Ви жалілися руським колегам, що знаходяться дурні та злочинні люди, які взяли собі, ніби українське „наречіє" є справжня мова і на цій підставі, переслідують руську мову, руську культуру та руських людей на Україні.

Але в цих днях я довідався про такий факт: Один із членів Української Академії Наук звернувся до Вас із проханням дозволити перекласти на українську мову Ваші літературні праці. Ви на це відповіли, що дивуєтесь, для чого люди намагаються з „наречія" робити мову і, не вважаючи цю штучну вигадку за потрібну комунебудь, не дали дозволу на переклад.

Оригінал цього надзвичайно цікавого листа зберігається в Українській Академії Наук.

Таким чином і лист до руських письменників, очевидячки, треба вважати за дійсний факт.

Розуміється, нічого нового і особливого в цьому факті немає, громадянине Горький. У Вас склалося собі переконання, що українська мова не є мова, а „наречіє". Що тут такого особливого, неймовірного, чи страшного?

Здається, нічого. Кожен може мати собі свої переконання

А тим часом, громадянине Горький, тут є і особливе, і неймовірне, і навіть страшне. Не те, М. Горький, що Ви вважаєте українську мову за „наречіє". Ви можете собі вважати, що Дніпро впадає в Москва-ріку, — від цього Дніпро в Москва-ріку не впаде і ніякої географічної пертурбації не станеться. І не зі страху за українську мову, я пишу до Вас отого отвертого листа, а з цікавости до того громадського явища, що Ви його викрили оцим невинним слівцем „наречіє".

В цьому слові, громадянине Горький, — цілий політично-національний світогляд. В йому ціла історія взаємовідносин двох славянських народів. В йому багато страждання, насильства, зла, громадянине Горький. Початок історії цього слова припадає до історії всієї імперіялістично-кольоніяльної політики руського царизму на Україні. Воно та ще слівце „Малоросія" служили тією димовою завісою, під якою Москва, Санкт-Петербург і навіть Петроград впродовж кількох століть експльоатували і руйнували український народ матеріяльно і духово.

Ні, не нове це Ваше фільольоґічне відкриття, громадянине Горький! Ще в 1876 році один із сатрапів царського уряду, міністр Валуєв, пізніше як Ви, формулював його: „Никакого украинского языка не было, нет и быть не может". А на доказ цього видав закон, що не дозволяв, (точнісінько як Ви), видання на українській мові яких-будь літературних праць. Так що етнографи мусіли записувати народні українські пісні латинською або французькою мовою.

Усім ідеольоґам цього закону, починаючи з Валуєва, переходячи через союз Русского Народа і кінчаючи Вами, відомо, одначе, що це фільольоґічне „переконання" Валуєва не помогло. Через що?

І глум який: памятаєте, як сама Російська Академія Наук ще до війни, після пильного вивчення питання, зазнала, що українська мова не є „наречіє" руської мови, а таки дійсна самостійна славянська мова і український народ є дійсно самостійний славянський народ. Академія Наук, громадянине Горький! Фахівці та знавці, та до того ще не вороги, а щирі руські люди.

Так, громадянине Горький, нічого Ви нового своєю фільольоґією не сказали. Та й самі Ви повинні знати це. Не можете Ви не знати про вислід Російської Академії Наук. Не можете Ви не знати про думку Леніна, Вашого друга, в українському питанні, бо Ви ж читали, мабуть, його писання з цього приводу?

Не можете Ви не знати й про теперішній курс національної політики компартії на Україні. Не можете не знати, що ті „дурні" та „злочинні" люди, що вважали, ніби українська мова є справжня мова, знаходяться в великій скількості в компартії і що сама партія запроваджує ту штучну мову по всіх урядових інститутах і керує „українізацією". Ви ж знаєте, що вона не тільки не помічає, що це штучна мова, непотрібна як Ви кажете, а вважає її за могутній і необхідний засіб освіти, організації працюючих мас, навіть уважає, що для найкращого керування цими масами в боротьбі за соціялізм вона сама повинна цілком „українізуватися", себто злитися національно з українськими працюючими класами.

Та ще більше! Ви не можете не знати того, як самі Ви колись інакше ставились до українського питання. Памятаєте, як у 1908 році Ви, збіраючись видавати переклади моїх літературних праць з української мови на руську, з властивою Вам сльозою у розмовах зо мною вигукували:

„Прекрасный язык! Милый язык! Люблю! Давайте, давайте издавать!"

З виданням моїх праць під Вашою редакцією справа не вийшла, (з відомих Вам і мені не літературних, не політичних і не національних причин). Але Ви видавали переклади праць Коцюбинського. І з Коцюбинським Ви так само декламували своє захоплення „прекрасным, милым языком". І з ним Ви так само сміялися й обурювалися з тих „болванов", які звали українську мову штучною, а весь український визвольний рух — вигадкою німців.

Все це Ви добре памятаєте, знаєте, не можете не знати. Як же могло статися, що Ви, знаючи все це, всеж таки тепер самі себе записуєте до тих людей, яких так влучно самі колись схарактеризували? Які причини цього надзвичайно цікавого випадку? Такої неймовірної зміни в Вас?

Очевидно, це мусять бути дуже важні причини. Не може-ж бути, щоб така людина, як Ви, висловлювала такі надзви-

ти етимольогії, яка ще тоді в Стрийщині мала численних прихильників, хоч молодь перла до фонетики.

Зі своїх подорожей для відпочинку привозив Євген Олесницький завсіди якусь нову ідею. Одною з них були цементові дахівки для криття дахів і відси пішло оснування фабрики цементового промислу при філії „Просвіти" в Стрию, яка досі ведеться, а до того дає у своїй хаті приміщення кільком клясам „Рідної Школи". За цею фабрикою пішов кущ заліщиці „Молочарський Союз", що небавком розріся у велику краєву установу, яка приміщувалася в дотеперішнім бурсовім будинку, закупленім Союзом. А бурса вибудувала собі знова під безплатним технічним наглядом інжиніра плястів Степана Турина величаву двоповерхову домівку, де тепер приміщена українська гімназія й учительський семинар Р. Ш.

Одначе на тім не кінець розбудові українсько-народнього Стрия. При помочі Зад. Каси доходять до своїх домівок Рідна Школа заходами д-ра Льонгина Бачинського, Т-во Українських Жінок, СС. Служебниці, а сама каса обіймає на власність осідок д-ра Олесницького, коли він покинув Стрий.

Наш стан посідання збільшує також перенято головно заходами дир. Емануїла Павлюка й Остапа Нижанковського з чужих рук „Заліччкове Товариство", що зросло головно кредитовими операціями серед нашого населення. Це товариство кредитове, вже по світовій війні перемінене в „Повітовий Союз Кооператив", дало новим кооперативним будівничим народнього життя в Стрию, Е. Павлюкові, о. Пелеснському, послові Остапові Луцькому і Кузевові Іванові основу до їх праці, а врешті допомогло їм грішми, уисканими з продажі старого дому Товариства, побудувати новий будинок, прекрасно пристосований до потреб тої величавої кооперативної централі Стрийщини.

Тим кінчу цей короткий огляд і висказую на адресу д-ра Альфреда Говиковича, близького співробітника пок. Олесницького, побажання, щоб цей огляд стрийського життя доповнив своїми прегарними споминами, які я чув виголошені ним на святі в честь незабутнього Олекси Бобикевича.

Д. Коренець.

Останні вісти.

ЗІЗД ПОСЛІВ ДО ВАРШАВИ.

До Варшави прибуває віднучора багато соймових послів. В найближчих днях відбудуться збори Клюбу Народового і ППС, що мають відбути засідання в справі реформи конституції.

ВІДПОВІДЬ ПОЛЬЩІ НА ПРОПОЗИЦІЇ ВАЛЬДЕМАРАСА.

В найближчих днях польський уряд виступить з відповіддю на пропозиції Вальдемараса про поновлення польсько-литовських переговорів від 15. серпня ц. р. Польський уряд зі своєї сторони виразить згоду на поновне розпочаття тих переговорів.

ВІДПОВІДЬ МОСКВИ НА ПОЛЬСЬКУ НОТУ.

„Курер Червони" подає з Москви, що заступник комісара закорд. справ Карахан дав відповідь польському послові в Москві Паткові, на останню ноту польського уряду з протестом проти промови Бухаріна. У відповіді Карахан підкреслює, що совітський уряд уже нераз зазначав, що СРСР і третій комуністичний Інтернаціонал, це дві цілком ріжні інституції. Комінтерн є організація приватна, утворена комуністичною партією ріжних країв, а тому уряд СРСР не може брати жадної відповідальности за її виступи. Далі нота зазначує, що інші факти стоять на перешкоді польсько-совітському порозумінню, як убивство Войкова, замах на Лізарйова і поблажливість щодо рос. монархістів в Польщі.

ОФІЦІЯЛЬНЕ ЗАПРОШЕННЯ ШТРЕЗЕМАНА ДО ПАРИЖА.

Французький амбасадор в Берліні вручить мін. Штреземанові офіціяльне запрошення французького уряду прибути 27-го ц. м. до Парижа і підписати пакт Келльоґа.

ҐЕН. НОБІЛЕ В ІТАЛІЇ.

Повідомляють з Трієсту про прибуття ґен. Нобіле, урочисто витаного величезними юрбами народу.

По широкому світі.

У Гамбурзі, Куксгавені та Альтоні застрайкували команди рибальчих кораблів.

Прем'єри Австралії та Канади, довідавшись про бажання англійського уряду, щоби зорганізувати еміграцію безробітних до доміній, заявили, що вони не впустять ні одного англійського безробітного до Австралії або Канади.

Недалеко Мадраса, в Нагапатам, страйк залізничників перейшов в явний бунт: знищені всі крамниці і багато магометан ранених.

На Кубі арештували чимало комуністів, обвинувачених у змові на життя президента республики Масадо.

Доходовий податок приніс Чехословаччині за минулий рік майже два міліярди зол.

НОВИНКИ

— **За один день Львів мав чотири спроби самовбивства;** Мих. Шмат у 24-ім році життя, зневірений у коханню, випив соломяку; 19-літня Ядвіга Н. з тоїж причини випила, денатурати; невідома досі жінка кинулась під поїзд, а 44-літня Кукурова знеохочена родинними клопотами випила сільного квасу.

— **Темна львівська хроніка** обертається вічно довкола тих самих подій: небесна птаха І. Бельчук, що жив у міських бараках продав до спілки з другим хитруном неіснуюче помешкання якійсь жінці і взяв задаток 100 зол. — На львівськім двірці „Підзамче" знову виловили 40 вигідних подорожніх, які не мають звички купувати залізничих білетів, коли приїзжають до Львова.

— **Сільські злочини.** У Брусні Старім, Любачівського пов., парубок Сафат Хміль задушив потайки свою стрийну і втопив її в ставі; його арештували. — У Гусятинщині арештували парубка з Валковиць Комаховського, обвинуваченого у вбивстві сільського купця Лібліга ще перед 5 літ. Злочин вийшов наверх через любку Комаховського газдиню Гусарчукову, яка знала про вбивство і раз у суперечці з ним, коли він її бив, сказала про це голосно, так, що чули посторонні люди. Комаховський признався до злочину.

— **Ком. Стшелецький має заступити нове становище.** В міністерстві внутр. справ передбачаються певні персональні зміни. Поза номінацією майора Рутковського на місце начальника виділу в департ. політ. МВС на місце Пашьорковського, має наступити зміна на становищі дир. департ. адміністративного, який має заступити п. Вайсброд. Директором департ. самоврядового МВС має стати п. Стшелецький, дотеперішній урядовий комісар у Львові.

— **Катастрофи й нещастя.** За останні дні в усіх кінців світа приходить тривожні звістки про зріст катастроф і нещасть. Ось за один день тільки кілька найважніших повторених минішньою пресою: Під Калішем, підчас перелету польської летунської ескадри з 37 літаків один упав; двох старшин убитих. — У Варшаві згоріла фабрика електр. інсталяцій вартости 200 000 зол. — У Лодзі вибух у фабриці хемічних препаратів Гадріяна покалічив 50 осіб і спричинив міліонові шкоди. — У Буенос Айрес бандити підкляли під поїзд бомбу; 5 убитих, багато ранених. — У франц. містечку Туркань зірвалась карузеля; 7 ранених. — Шведська моторова лодка потонула на морі з 9 пасажирами. — У Ню Йорку зударились два міські поїзди; 53 ранених. — У стейті Вашинґтон наслідком посухи згоріло 1000 км. квадр. засівів.

— **Нобіле в переїзді через Німеччину.** Генерал Нобіле, переїджаючи залізницею через Німеччину, ніде не показувався. Коли в Маґдебурґу він пробував вийти з вагону, начальник стації не дозволив йому на це. Чеський професор Бегунек пробує в своїм інтерв'ю з нім. журналістами боронити Нобіле, як невинну жертву.

— **Україніка.** В празькій газеті „Право Ліду" ч. 178 з дня 29. липня поміщений переклад поезійки Олекси Слісаренка „Під вечер". Переклад зладив Ян Ізе.

— **Ріжні вістки.** Німеччина кінчить будову 8-ми велитенських гідропланів, з яких кожний помістить 50 пасажирів і їхатиме 300 км. на годину. — Донька цара Олександра III., княжна Ксеня, відступила приватне майно батька Німецькій Фінляндії, яка влаштує там санаторію. — Муссоліні заповідає нові реформи в школах; почнеться від народніх читанок у фашистівському дусі. — В околиці міста Уольґета (Австралія) відкрили багаті опалеві поля. — З дому божевільних у Ню Йорку підчас пожежі втікло кількасот недужих. — В еспанському воєнно-торговельному порті Віґо, відбулося цими днями посвячення величезного памятника в честь моряків торговельних фльот усього світа. — Справа таємничої смерти Левенштайна набирає щораз більше сенсаційности. Правний дорадник Левенштайнів виключає можливість припадку або самовбивства. Звідомлення преси про катастрофальний фінансовий стан Левенштайна показуються неправдивими. — Радянська „Заря Востоку" взиває усіх рад. горожан, які мали з

чайно серйозні висновки, не обдумавши їх, не обґрунтувавши і перед своїм сумлінням, і перед громадянством. Ви напевне перевірили висновки Російської Академії Наук, погляди Леніна, політику компартії, зрівняли їх з якимись новими науковими даними, що Ви винайшли, Ви напевне пророблили величезну й довгу роботу і тільки тоді наважились, не зважаючи ні на Академію Наук, ні на Леніна, ні на компартію виступити з такою відповідальною і важною в багатьох відношеннях заявою, зміцненою до того ще актом заборони перекладу. Правда, громадянине Горький?

Я думаю, що не помилюся, коли скажу, що велика більшість радянського громадянства на Україні (та й у Росії) з великою цікавістю чекатиме Вашого докладнішого обґрунтовання Вашого виступу та пояснення такої надзвичайної зміни в Ваших „переконаннях".

— Вами в даному разі кермують не дані науки й життя, — а оця „барська, антипролетарська ідеольоґія", оця великодержавницька ідеольоґія власника, оця зоольоґічного націоналізму, що просто гарчить у душі без ніяких там даних науки, істини, переконань і тому подібного.

Це, розуміється, теж не нове, громадянине Горький. Було воно до революції не по тайних Союза Русского Народа, так і по редакціях найліберальніших газет. Є воно і тепер.

Але, повторяю, є і нове, і особливе, і навіть страшне в Вашому „зоольоґізмі", громадянине Горький.

Нове в тому, що Ви — перший із ставу так званої поступової руської інтеліґенції, так одверто, так сміливо зірвали той фіговий листок мовчання, яким руська інтеліґенція раз-у-раз покривала зоольоґічну наготу царської деспотії в українському питанні. За невеличким винятком, усе руське „демократичне" й „соціялістичне" громадянство ніколи й словом не обзивалось, коли Валуєви, Столипіни, Протопопови забороняли виявляти, що українське „наречіє" є мова. Оцим самим слівцем, оцим невинним „наречієм" воно виправдувало і своє власне зоольоґічне гарчання і кольоніяльні апетити царського імперіялізму.

Але, — треба правду сказати — ні в кого з них „поступовців" не вистачало мужности і безтактности розперезати своє мовчазне гарчання на весь голос, аж до самого Валуєва. І тільки Ви перший зробили це і гаркнули: „Не было, нет и быть не может! Не разрешаю!"

От це є те нове і особливе.

А страшне, громадянине Горький, в тому, що це гаркнули — **Ви, Горький,** а не якийсь собі там темний, безвідповідальний неук або ідеольоґ Союза Русского Народа. Гаркнули по валуєвськи **Ви,** відомий руський письменник, якого вважають за представника руської культури, навіть за виразника руської пролетарської інтеліґенції. Ви, що звете себе другом Леніна, великого революціонера і основоположника сучасного комунізму. Ви, що користуєтесь довір'ям, пошаною і любовю богатьох руських людей.

От у цьому страшне. Бо Ви ж не можете не розуміти, що своїм валуєвським покликом Ви даєте своїм прихильникам гасло лютої зоольоґічно-націоналістичної ворожнечі до української нації.

І цікаво: Ви, що так гарно часом кажете про мир і братерство народів, що так повстаєте проти війн, що так навіть вмовляєте членів компартії не гостро дебатувати між собою, тут Ви не задумуєтесь кликати до найганебнішої війни дужчого з слабшим, до задушення слабшого в найелементарніших його потребах

І ще характерніше: Ви раз-у-раз у політиці були тільки „другом". Активно, діяльно, своєю власною особою Ви в політичній боротьбі не брали участи. А тут раптом Ви виступили цілком **активно.** Ви навіть на жертви і на дикий вчинок пішли: не допустили поширення своїх книг серед широких мас українського пролетаріяту та селянства, аби заборонити переклад їх на „наречіє".

І мимоволі зявляється питання: що-ж би Ви зробили з іншими книжками, надрукованими цим наречієм, колиб мали силу та були послідовним? Заборонилиб? Звеліли на латинську мову перекласти? А з 16 тисячами шкіл, вищих і нижчих? Позачинялиб? А з Українським Радянським Урядом? Розігналиб? А з Українською Радянською Соціялістичною Республікою? „Упразднилиб за ненадобностью"? „Не было, нет и быть не может"?

Ну, а як би оті „дурні та злочинні люди" що „переслідують" руську культуру тою „українізацією", не згодилисьби на „упразднение", то Виж не обмежились би, мабуть самим Вашим „переконанням", а будучи послідовним, і гармат ужилиб на доказ Вашої правоти? Хіба не так?

І хіба це все не страшне, громадянине Горький? І хіба українські працюючі маси після цього не мають великої підстави голосно, прилюдно і руба поставити, не Вам уже, а всій руській радянській суспільності таке питання:

„Ви вважаєте М. Горького за свого найкращого представника, Ви з своїх маніфестаціях на честь його ювилею не раз це підкреслювали. Скажіть же нам, українцям, чи вважаєте ви М. Горького і в українському питанні за свого виразника та представника? Скажіть одверто, ясно і так само сміливо, як це зробив сам М. Горький.

„Ми маємо право знати, яка є **радянська** руська суспільність. Ми знаємо добре до-революційну, знаємо еміґрантську білогвардійську (у всіх її тепіях) руську суспільність, ми хочемо знати, якіж позиції до нас займає **радянське** руське громадянство, які воно може займати позиції, коли такий її визначний виразник і представник так недвозначно, так свідомо, обдумано і активно заняв позиції Валуєва?

Отже, на мою думку, громадянине Горький, повинні запитати українці, а насамперед оті, що „переслідують" руську культуру.

І запитати рішучо, настійно, невідступно. Бо Ваш виступ, Горький, не є Ваш індивідуальний виступ, не помилка якась, не лапсус. Він — громадське і значне явище. І від найбільшого освітлення його, від того чи іншого відношення до нього в немалій мірі залежить і оте саме будівництво нового світу та нових відносин між людьми та народами, що дороге кращій частині і руського і українського і всякого іншого народу, незалежно від мови чи „наречія", яким він балакає.

А Ви самі, громадянине Горький, колись з того буревістника визволення пригноблених народів, що були колись [illegible], перевернулися на смішного, ... його чорного ворона валуєвщини. ... мали відвагу ... „Не было, нет и быть не может", то майте ж мужність, хочаб в ... тепер ... будівництва нового світу, так само голосно і сміливо ... Вас на це.

Українські працюючі маси ... право ... від його.

В. Винниченко.

Париж, 20. 6. 1928.

Польщі якенебудь рухоме або нерухоме майно перед днем 18. марта 1921 року, щоби реєстрували його в повітових mi-шаних комітетах польсько-чехословацьких, які залагодять заразом втрати і претенсії. — На Корсиці розгулялися бандити, нападаючи головно на чужинців. На днях жертвами їхнього чергового нападу впали: автобус в голляндсько-французьким товариством і дві француженки. — В Румунії арештували недавно Аксенію Варлян, яку обвинувачують в численних жорстоких вбивствах. — Кантонський уряд мав оригінальну думку: Тому, що ніхто не хотів підписувати облігацій на внутрішню позичку, суди дістали доручення звільняти від гривни усіх тих, що суму, означену висотою кари вложать на рахунок держ. позички. Наслідок? Сильність грошевих кар значно змаліла. — До Москви приїхала вперше японська театральна група на гостинні виступи. — Конгрес інженірів з цілого світа відбудеться в 1929 р. в Токіо. В конгресі возьме участь Гувер, кандидат на президента Спол. Держав, як голова амер. делегації. — На Лінебурській вулиці в Берліні прийшло до збройної зустрічі між поліцією і бандитами — вломниками. Вломників зловлено. — У Португалії небувала спека: 41 ст. у тіні. — У Льондоні був уперше дощ після 17 днів. — Майор Фіцморіс, що пролетів з нім. летунами Келем і Гуненфельдом Атлянтик призначений полковником ірляндським урядом. — На традиційнім „гарден-парті", яке дала англ. королівська пара було 6.000 осіб, у цьому весь дипльоматичний „корпус". — Донька відомого австр. письменника Артура Шніцлера, що вийшла недавно за італійського офіцира, скінчила самовбийством у Венеції. — На Віслі між Варшавою і Пулавами посуха припинила плавбу.

— **Рекорди.** Трьох мешканців Мюнхена вперше перейшли Альпи зі сходу на захід, від Сніжної Гори до Монбляну. А преса навіть не згадує їх прізвищ! — У франц. Піренеях спека, якої не памятають від кільканадцяти літ; у літнисьцу По 40 ст. Ц. у тіні, в Тарб 52. — За рік зросло в Англії авт на 153.000 і є їх тепер разом 1,000.000. — Якийсь інженір-поляк Глінський виграв у рулетці в Цопот 2 міл. гульденів. — По офіціяльній статистиці згинуло в Спол. Державах за минулий рік від авт 26.618 осіб себто на 1816 більше, ніж у 1926 р. Не є це багато, коли зважити, що в Спол. Державах є 23 мил. авт.

— **Кріза в англійському прядильному промислі.** Англійські власники прядилень подають до відома, що з днем 11. серпня п. р. оголосять льокавт наслідком непримирного становища робітників, які рішуче не хочуть погодитися на пропозиції управ фабрик. З огляду на злу торговельну конюнктуру, пропонували власники прядилень обмеження плат і збільшення робочого дня, на що робітники не хотіли погодитися. Льокавт загрожує утратою праці 300.000 робітників.

— **Міст контрабанди.** Митні урядники на мості, який лучить Спол. Держави з Канадою, наложили протягом одного року на 4000 осіб гривну за контрабанду алькоголю.

— **Королівський поїзд.** Королівській родині в Італії приділено до власного вжитку окремий поїзд з пятьох вагонів. В одному є їдальня, 3 вози служать як окремі апартаменти короля, королевої і наслідника престолу, останній призначений для кор. двору. Поїзд виконаний з величавим комфортом. Увесь він блакитний, таксамо як королівська палата.

— **Сини Прімо де Ріверн.** Три сини Прімо де Ріверн вступили до найстаршого еспанського ордену „Еспанських хрестоносців" у Сантяго. Церемонію „висвячення" їх виконав шурин короля „великий маестро" ордену Дон Фернандо де Баврел.

— **Помешкання за одного рубля.** „Работая Москва" випрацювала два проекти льотерії. Той, що виграє на ній дістане за один рубль... помешкання. Спосіб простий. Пускається у світ два міліони льосів по 1 рублю. Виграних буде півтретя тисячі. Кожний виграний має право негайно дістати місце на помешкання, з тим, що буде його сплачувати... 60 літ.

— **500 нових бібліотек.** У звязку з підготовкою до ювилею 10-ліття Чехословацької республіки, міністр освіти заводить цілу низку важних реформ. Між иншими є пляни оснувати до дня 28-го вересня ц. р. 500 народних бібліотек по всій Чехословаччині. По обчисленні на кожних 100 осіб має випасти 10 книжок. На цю культурну ціль треба мілїон чех. корон.

— **Конкурс афіш і плякат.** З нагоди 100-ліття заснования Шікаго, в 1933 р. зорганізує місто на березі озера Мічіґан величавську виставку. Комітет виставки розписує міжнародній конкурс афіш і плякат. Пять артистів за найкращі плякати дістануть нагороду 1500 дол. Чужинці, яких афіші будуть признані найкращими дістануть додаткову премію 1500 дол. Про умовини конкурсу можна довідатись у Парижі в „Сосієте Артістік", 8. вулиця Моншасіє.

— **Правда про Америку.** Редакція берлінського журналу „Угу" вислала свою співробітницю Марію Лайтнер до Америки, з тим, щоби вона писала про Америку лише... правду. По умові з редакцією Лайтнер мала прожити в Америці три роки і за цей час повинна займати там такі посади, щоби познайомитись з усіма клясами та сферами. Лайтнер виконала свою умову з німецькою точністю. За 3 роки вона мала 80 посад; була між іншим служницею, крамничною дівчиною, гувернанткою, кельнеркою, касієркою, фризієркою і з кожної посади взяла посвідку. Аж тепер вона починає друкувати свої вражіння в „Угу".

— **Спортові чудацтва.** Двох паризьких пекарів, брати Пегаз, рішили вибратись з Парижа до Мадриду в бочці з вина. Бочка, що містить 220 літрів матиме колеса; кожний з братів тягнутиме другого що пять кільометрів. Вони рахують, що заїдуть до Мадриду за 25 днів. Що сказав би на це фільософ Діоген?

— **Тенор у нежданій ролі.** В однім англійськім місячнику друкується сензаційна повість „Орсіні". Темою — кримінальна історія, яка трапилась давно у Франції. Автор, щоби збільшити зацікавлення читачів подав до повісти фотографію героя, пояснюючи, що вона взята з поліційного архіву. Зовсім випадково цей місячник попав у руки тенора паризької опери Роберта Дельбоса. Яке було його здивування, коли він побачив, що портрет злочинця це його фотографія. Виявилось, що автор повісти, не маючи часу шукати в поліційних архівах за фотографіями, купив перший портрет, який побачив на виставі крамниці, портрет, що своїм обличчям підходив під його ідею „злочинця-героя". Дельбос подав у суд і редакція журналу зголилась полюбовно заплатити йому відшкодування за образу чести: 250 фунтів. Стільки коштувало лінивство автора!

— **Головний Виділ Т-ва „Просвіта"** передав на днях **„Просвітянському Театрові"** похвальну грамоту за його дотеперішню діяльність. Ця похвала, по розмірно недовгім істнуванню „Просвітянського Театру", є доказом, що матірне Т-во „Просвіта" інтересується живо працями цього театру в надії, що він зможе виповнити прогалину у просвітній праці Т-ва, яке має на меті розбудити в своїх читальнях зрозуміння великої ваги народнього театру.

— **Особисте щастя** і економічне становище можна забезпечити одночасно своїй рідні лише єдиним способом: обезпеченням від життя. Зверніться до рідного Т-ва „Карпатія", Львів, ул. Руська 18. I. пов. за інформаціями.

Театри.

Міський великий театр.

1-го г. 7·30 веч. „Трубадур" Вердія.
2-го г. 7·30 веч. „Веселі куми з Віндсору" опера.

Міський „Театр Новин".

1-го г. 8·30 Виступи „**Qui pro quo**" програма „**Як це ти робиш**".

КІНА.

„Аполльо": „Сповідь" і „Пісня молодих вмислів".
„Байка": „Хата за селом".
„Лев": „Небезпечна дівчина".
„Палас": „Дім примар".
„Фатаморгана" „Зов моря".

Дописи.

РОГАТИНЩИНА. (Організаційний і вічевий рух). Дня 22. липня ц. р. відбулося величаве віче під голим небом в Липиці горішній рогатинського повіту, при масовій співучасти громадян з Липиці горішньої і долішньої, Свистільник, Уїзду, Серників горішніх, Данильча і Жовчева. Прибувшого на віче посла Степана Кузика привитав хлібом-сілдю та коротенькою теплою промовою місцевий начальник громади Василь Лакоцький. Віче відкрив заступник голови Повітового Народного Комітету д-р Семен Гладкий адв. з Рогатина, по чім вибрано президію, в склад якої увійшли Іван Жирак як провідник і Степан Кучмій як секретар. Посол Кузик в двогодиннім цікавім рефераті подав звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації, представив ті всі труднощі, серед яких приходиться їй працювати, як також представив всі заходи послів і сенаторів УНДО для найдення шляхів до оборони прав нашого народу на полі політичнім, господарськім та культурнім. Зібрані в числі до 2.000 душ вічевики з великим заінтересованням прислухувалися до промови свого посла. В живій дискусії промовляли Іван Жирак, Степан Лахоцький, Степан Кучмій і Федь Довгий. Порушувано головно справу шкільну, тому що майже у всіх селах повіту вирішила львівська кураторія справу навчання у школах в українській мові негативно. Резолюції, в яких висловлено повне довіря Проводові Партії і Українській Парляментарній Репрезентації, зібрані маси народа приняли через аклямацію з одушевленням, проти резолюцій не піднеслася ні одна рука. Відспіванням національного гимну покінчено віче, яке лишиться на довго в памяти присутніх.

Оповістки.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

Вигода:
2.VIII. Маруся Богуславка.
Белзів:
3.VIII. Циганка Аза.
4.VIII. Гейша.
5.VIII. Маруся Богуславка.
Долина:
6.VIII. Казка Старого Млина.
7.VIII. Маруся Богуславка.
Брошнів: 8.VIII. Маруся Богуславка.
Рожнітів: 9.VIII. Маруся Богуславка.
Перегінсько:
10.VIII. Гейша.
11.VIII. Вихрест.
12.VIII. Маруся Богуславка.

Бурса ім. Ів. Франка при коедукаційній гімназії в Яворові прийме 100 хлопців на 1928/29 шкільний рік. Платня I. бурси 50 зол. місячно, II. — 35 зол. (або довіз харчами). Організується теж окремий інститут для дівчат. Зголошуватися до дня 20/8 1928 р. Яворів дня 7. липня 1928 р. — За Виділ Бурси ім. Франка. 49 2—5

Позір! Бережанщина! Дня 5. серпня 1928 р. (неділя) відбудеться в Лапшині свято в честь стрілецьких могил і луговий фестин з такою програмою: 1) В год. 8-ій рано збірка всіх лугових товариств в одностроях з прапорами на площі коло церкви. 2) В год. 9-ій рано торжественна Служба Божа в парохіяльній церкві. 3) Похід на стрілецьку могилу на горі „Лисиця" (біля гостинця), панахида, промови. 4) Поворот у село — обідня перерва. 5) В год. 2-ій пополудня збірка і похід на гору „Лисиця", де відбудеться луговий фестин, лугові вправи при оркестрі, фантова льотерія, дефіляда, товариські забави. — Проситься довколичне громадянство взяти громадно участь у цьому святі, взивається лугові товариства явитися точно на годину 8-му рано в Лапшині в рядах, в одностроях і з прапорами. — Філія Т-ва „Просвіта" в Бережанах. — Рада Т-ва „Луг" в Лапшині.

Управа Української Студентської Громади у Варшаві подає інформації про студії і умови прийняття на слідуючих високих школах м. Варшави: I. Університет. Виділи: 1) правно-політичний, 2) теольогічні (евангелицький, католицький, православний). 3) гуманістичний, 4) математично-природничий, 5) лікарський, 6) фармацевтичний, 7) ветеринарійний. II. Політехніка. Виділи: інж. 1) водної, 2) сухопутньої, 3) механічний, 4) електротехнічний, 5) архітектури, 6) хемії, 7) геодезії. III. Висока Школа Торговельна. IV. Головна Школа Сільського Господарства. Виділи: 1) лісовий, 2) агрономічний, 3) огородничий. V. Академія Мистецтв. VI. Дентистичний Інститут. VII. Школа Наук Політичних. VIII. Державний Музичний Інститут. Виділи: 1) гри на інструментах спеціяльних, 2) співу, 3) драматичний. IX. Висока Школа Музична ім. Шопена. X. Фільмовий Інститут. XI. На Школу фізичного виховання цього року прийняття для нових студентів не буде. — Близші інформації можна отримувати особисто або листовно у Управі Української Студентської Громади вул. Подвале ч. 16 пом. 15. телеф. 517 26. — За Управу: Е. Чехович, ур. з. голови. К. Балас, секретар.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.